

Möt Sydasiens i Lund

□ Aldrig tidigare kommer så många framstående forskare inriktade på Sydasiens att ha varit samlade i Sverige på en och samma gång. Det handlar givetvis om den artonde europeiska konferensen för moderna Sydasiestudier, som SASNET – Nätverket för svensk Sydasiestudierforskning – och Lunds universitet arrangerar 6-9 juli i år 2004.

Drygt 400 forskare från hela världen, varav ett stort antal från Indien, Pakistan, Bangladesh, Nepal och Sri Lanka, kommer till Lund för att under fyra dagar diskutera allt från hinduismens utveckling i diasporan till jordbruksutveckling och hälsovård i Sydasiens, uppdelat på inte mindre än 46 paneler. Fullständig information återfinns på: <http://www.sasnet.lu.se/EASAS18.html>

Ett unikt tillfälle att i Sverige möta och lyssna till världskända Sydasiestudieforskare inom en lång rad discipliner. Tag den chansen om ni har möjlighet! SYDASIEN finns dock givetvis på plats, så räkna med mycket intressant läsning framöver. Tills dess håll väl till godo med detta späcka-sommarnummer 2/04 med (som vanligt) välskrivna texter bland annat av **Pär Jansson**, **Kalle Kjellman** och **Kamila Shamsie**.

Lars Eklund

INNEHÅLL I NR 2/04:

Ajit Roy om det indiska valresultatet.....	2
Reportage från våldets Kashmir	5
Kamila Shamsie om en resa till landet på andra sidan gränsen.....	8
Ödesdiger maktkamp i Nepal.....	10
Bildningsresor till Indien.....	11
Kärnvapenmyterna frodas ännu i Indien och Pakistan	12
Indiens judar allt färre	14
Skolan för hemlösa barn	17
Arsenik förgiftar Bengalen	18
Kalle Kjellman om Baban som gör lite som han vill	20
Kumaratungas dyra valtriumf.....	24
Karunas uppror krossades	26
Camilla Orjuela om spritkulturen på Sri Lanka	28
Pakistanska brottare laddar med frön.....	30
Afghanska boxare till OS i Aten	32
Strejklag slår hårt mot textilarbetarna i Indiens "Manchester"	34
Hindunationalister slåss för Shivaji	36
Chandani Lokuge om vilsen exillankes	37
Pogromrättegång flyttas från Gujarat.....	38
Notiser	39
Indisk-svenskt glas-samarbete	40

Omslaget: Pilgrim i Varanasi.

Foto: SÖREN WIBECK

Indiska folket valde göra det omöjliga möjligt

Kolkata 19 maj 2004

Indien upplevde en slags mini-revolution genom valurnorna i landets fjortonde parlamentsval som hölls under 20 dagars tid mellan den 20 april och 10 maj. Trots att röstningen ägde rum i fyra omgångar tydde opinionsundersökningar i olika tryckta och elektroniska media in i det sista på att den BJP-ledda Nationella Demokratiska Alliansen skulle komma att segra över den samlade oppositionen ledd av kongresspartiet, Indian National Congress. De hindufundamentalistiska krafterna i landet (Sangh Parivar) styrda av RSS (Rashtriya Swyamsevak Sangh) och BJP såg därmed ut att ytterligare stärka sitt grepp över Indiens redan svårt sargade demokratiska system.

Deras planer för att genomföra auktoritära administrativa och konstitutionella förändringar var långt gångna. Under valkampanjen meddelade exempelvis premiärminister **Atal Behari Vajpayee** att den nya NDA-regeringens första åtgärd skulle bli att driva igenom en lag som förbjuder indiska medborgare födda i utlandet att kandidera till höga poster.

I min förra krönika varnade jag för att man naturligtvis inte ska ta det indiska folket för givet, för om det ges minsta chans att kullkasta de prydliga beräkningar som makthavarna satt upp så griper man den. Men denna min reservation uttryckte bara min fromma förhoppning, om än baserad på historiska erfarenheter. För det var just det som bevisades när det indiska folket i valet 1977 kraftfullt tog avstånd från den politik som dåvarande premiärministern **Indira Gandhi** fört med utlysande av undantagstillstånd. Och nu har alltså de indiska väljarna gjort samma sak igen!

Kongresspartiet åter störst

Slutresultatet av valet blev att kongresspartiet ensamt tog hem 145 mandat medan BJP vann 138. Kongresspartiet och dess allierade partier fick sammanlagt 218 medan NDA-alliansen bara fick 186. Därutöver gick vänsterfronten, ledd av CPI(M), starkt framåt och tog hem 61 platser i parlamentet, fler än någonsin förut. Bortsett från en handfull av de valda vänsterfronts-parlamentarikerna som vägrar stödja kongresspartiet är de övriga fast

beslutna att sluta upp bakom den kongressparti-ledda front som nu tar över styret i landet, för att därigenom stå emot den "hindufundamentalistisk-fascistiska" alliansen som leds av BJP.

Dessa totalsiffror avslöjar dock inte hela omfattningen av NDA-alliansens stora nederlag. Exempelvis illustrerat av att man inte fick ett enda mandat av 39 möjliga i Tamil Nadu, och bara ett av 42 i Västbengalen. Och i Andhra Pradesh tog det tidigare så dominerande Telugu Desam Party (TDP) bara fem mandat av 42. Det innebär alltså att NDA-alliansen i dessa tre viktiga delstater fick nöja sig med sex mandat av 123. På samma sätt gick det i huvudstadsregionen Delhi där NDA bara tog hem ett av sex mandat, och i intilliggande delstaten Haryana ett av nio.

BJP förlorade i Ayodhya

I Uttar Pradesh, ansett för att vara kärnområde för hindutva-politiken och som ensamt sänder 80 parlamentariker till New Delhi, har BJP:s mandat gått ner från 29 till 11. Partiet är därmed blott tredje största i delstaten, efter Samajwadi Party (SP) och Bahujan Samaj Party (BSP), och med bara ett mandat mer än kongresspartiet. Än viktigare är att BJP miste sina platser i såväl Ayodhya, Varanasi och Mathura, de tre städer som stått i våldsamt fokus för tempel-moské-striden. I Bihar, tidigare NDA-alliansens näst viktigaste kärnland och tillika den näst folkrikaste delstaten med 44 parlamentsplatser, miste man denna gång 30 mandat och hamnade på blygsamma 11, gentemot de 26 mandat som erövrades av **Laloo Yadavs** parti Rastriya Janata Dal (RJD) och dess allianspartier som alla ingår i den kongresspartileda alliansen på riksplaneln.

Till och med i Gujarat, delstaten som regeras av chefsministern **Narendra Modi** (av Högsta domstolen nyligen kallad för en vår tids **Nero** på grund av sin avskyvärda roll i pogromerna mot muslimer 2002) och där BJP överlägset segrade i delstatsvalet för knappt två år sedan, föll BJP nu rejält från 20 mandat till 14, medan kongresspartiet ökade till 12.

Och i Jharkhand, en annan delstat regerad av BJP, tog kongresspartiet 13 mandat medan BJP bara lyckades vinna ett.

Jublande anhängare till kongresspartiet utanför Sonia Gandhis bostad, efter den sensationella valsegern.

FOTO: T. NARAYAN/OUTLOOK

Valmanskåren tycks dessutom ha funnit ett särskilt nöje i att straffa enskilda NDA-ledare. Det främsta och betydelsefullaste av dessa offer är en av dem som ingår i BJP:s ledartrojka, nämligen kultur-tsaren och ministern för mänsklig resursutveckling **M M Joshi** – en uttalad förespråkare för RSS' ideologi som de senaste sex åren härjat vilt med det indiska utbildningssystemet, med skolornas läroböcker, historieskrivningen och mycket annat (som SYDASIEN berättat om ett flertal gånger) utan hänsyn till den kritik och det motstånd han mött från högt ansedda vetenskapsmän och pedagoger. Nu förlorade han sin parlamentsplats från hemstaden Allahabad. Andra toppolitiker som liksom Joshi nu förlorade var utrikesministern **Yashwant Sinha**, petroleumministern **Ram Naik**, jordbruksministern **Sharad Yadav**, järnvägsministern **Nitish Kumar** (i en av de två valkretsar där han ställde upp), arbetsmarknadsministern **Shahib Singh**, och så vidare. Och lägg därtill Shiv Sena-ledaren och parlamentets talman **Manohar Joshi**.

Väljarna var ännu skoningslösare gentemot fallna idoler som skamlöst offrat alla principer de tidigare stått för bara för att få plats på BJP:s kandidatlistor i valet. Två eminenter exempel på detta fenomen utgjordes av **Arif Muhammad Khan** – f d minister i **Rajiv Gandhis** och **V P Singhs** regeringar och nationellt respekterad som en sekularistisk företrädare – och **Bhupen Hazarika** med doktorsgrad i sociologi från Columbia University i New York som gjort sig känd såsom varande en vänsterriktad sångare och kompositör. I all hast anslöt de sig båda precis före valet till BJP och ställde upp för partiet i valet. Båda förlorade stort i sina valkretsar.

Inte en enda framträdande valanalytiker

eller kommentator hade minsta aning om vad som faktiskt höll på att ske runt om i de mörka hörnen av landets byar och urbana slumområden, där majoriteten av de 660 miljoner röstberättigade indierna lever sammangyttrade. Det fanns på ytan heller inga synbara tecken på politiska svängningar. Det är därför fortfarande en gåta, insvept i mystik, vad den avgörande omsvängningen i folks sympatier berodde på. Några intelligenta gissningar är följande:

Orsaker till omsvängningen

□ 1. Förlusten för BJP:s kandidater i de tre städerna Ayodhya, Varanasi and Mathura där tempel-moskéstriden stått som hårdast, liksom BJP:s tillbakagång i Gujarat, visar att den aggressiva hindutva-politiken mist sin attraktion också bland partiets mest militanta anhängare.

□ 2. Nationella Demokratiska Alliansens katastrofval i Andhra Pradesh, Haryana, Bihar med flera delstater tyder på att stora grupper av bönder nu överger dessa partier på grund av de negativa effekter som regeringens jordbrukspolitik orsakat.

□ 3. Nederlaget för IT-profeten **Chandrababu Naidu** i mjukvaruindustrins huvudstad Hyderabad och förlusten för sex av BJP:s sju kandidater i Delhi, visar att valpropagandan om ett 'India Shining' och 'Feel Good' utgjordes av såpbubblor som sprack till och med i dessa blomstrande städer.

□ 4. Förlusten för framstående NDA-ledare på skilda håll i landet i områden med betydande inslag av muslimsk befolkning understryker det faktum att Vajpayees smått ironiska kärleksbrev till Indiens muslimer har bemötts med vederbörligt förakt efter de oförglömliga upplevelser man tidigare

haft i Gujarat.

□ 5. Vajpayee-regimens ekonomiska politik har inneburit att fabriker och företag lagts ner och att man medverkat till att mängden arbetslösa vuxit kraftigt. Dessutom har man sänkt sparräntorna. Lägg därtill en fullständigt skamlös tävlan mellan ministrar och partiledare i att sko sig genom den ena korruptionshärvan efter den andra. Allt detta har fått marken att falla under regeringens fötter.

□ 6. Slutligen skulle jordskredssegern för den CPI(M)-ledda vänsterfronten i Kerala och Västbengalen kunna verifiera slutsatsen att det centrala budskapet i vänsterns valkampanj, att sätta fingret på den kommunalistiska och fascistiska karaktär som präglat RSS och BJP:s styre, och mana till uppplutning kring ett sekularistiskt och demokratiskt alternativ, har slagit in ett ackord i människors sinnen så till den grad att de sekularistiska fronterna vann de framgångar de fick i valet.

Hatkampanj mot Sonia

Den mest häpnadsväckande och bländande uppvisningen av det indiska folkets engagemang för demokratins grundläggande principer är emellertid hur det röstade för att **Sonia Gandhi** skulle inta den högsta posten i nationens politiska liv, utan hänsyn till den illvilliga kampanj som drevs av politiker som Vajpayee, **Sharad Pawar**, **Mulayam Singh & Co**, och som riktade in sig på hennes så kallade utländska ursprung (under vilket dolde sig också fördomar gentemot hennes kön).

Om valresultatet kan sägas demonstrera den höga graden av ombytthet i indisk politik så visar utvecklingen efter valet ännu tydligare på detta. Som vald ledare för

VAND!

kongresspartiet var Sonia Gandhi inbokad att träffa president **Abdul Kalam** på morgonen den 18 maj för att formellt resa anspråk på att bilda regering. Men i sista stund beslutade hon sig för att inte bli premiärminister, utan i stället föreslå Dr **Manmohan Singh** till posten. Singh som var finansminister i den senaste kongresspartiregeringen under **Narasimha Raos** ledning 1991-96 och är känd som den verkliga arkitekten bakom den ekonomiska liberaliseringsprocessen i Indien.

Gav plats åt Manmohan Singh

Skälen till Sonia Gandhis plötsliga och dramatiska beslut är höljt i dunkel. Hon och hennes barn **Rahul** och **Priyanka** hävdar nu att hon aldrig avsett att bli premiärminister. Men detta är svårt att tro på om hon inte medvetet skulle ha fört det indiska folket bakom ljuset. Hon var nämligen den mest framträdande av alla i valkampanjen – hon höll cirka 90 valmöten runt om i landet och reste 90 000 kilometer med helikoptrar och bilar. Alla som röstade för de sekularistisk-demokratiska kandidaterna gjorde detta i tron att Sonia Gandhi skulle komma att leda den nya regeringen.

En annan förekommande förklaring till att hon tackade nej är det ökade hot mot sitt eget och barnens liv som det skulle innebära att inta rikets högsta post.

Oavsett vilken av dessa versioner som är sann så finns det en mera tydlig och trovärdig underliggande förklaring till hennes agerande. Det är de tarvliga och ondsinta attackerna mot henne på grund av hennes utländska härkomst som framförts av ledare inom NDA-alliansen och deras RSS-anhängare. Sonia Gandhi kan ha bestämt sig att backa inför risken att det uppstår splittring i nationen till följd av denna i grunden oväsentliga fråga. I alla fall höll hon ett känsloladdat TV-sänt tal inför kongresspartiets parlamentsgrupp, varvid hon avstod från premiärministerposten till Manmohan Singhs förmån. Hon förklarade att "hennes inre röst" tvingat henne till att "ödmjukt avstå från posten".

Kongressparti-parlamentariker och tusentals vanliga människor i Delhi, Mumbai, Bhopal och andra städer protesterade mot beslutet, och folk hotade med hungerstrejk och att bränna sig till döds. Kongresspartiets allierade försökte också förbjuda henne att ompröva sitt beslut, men hon stod fast därvid och Singh utsågs slutligen till premiärminister.

Börserna rasade tillfälligt

Samtidigt som detta pågick skedde ett ras på de överansträngda indiska börserna som en affärsvärldens reaktion mot att Indien var på väg att få en vänsterinfluerad regering där vänstern väntas kräva radikala omläggningar av den förra regeringens ekonomiska politik. Aktiekurserna sjönk till bottenivåer och det beräknas att börsvärden motsvarande 200 miljarder svenska

kronor försvann över en natt! I vilken utsträckning raset berodde på finanshajars manipulationer eller var ett uttryck för politisk utpressning mot den tillträdande regeringen är svårt att säga. Klart är dock att så snart Manmohan Singhs namn började nämnas steg aktiekurserna nästan upp till den ursprungliga nivån.

Valresultatet bjuder helt visst ett ögonblick av stolthet och glädje i landet för att de kommunalistiska och fascistiska krafterna tvingats till reträtt. Men dessvärre är det samtidigt ett riskabelt ögonblick, för varken centerkrafterna kring kongresspartiet eller vänstern var över huvud taget inställda på att man skulle vinna valet. Därför är man fullständigt oförberedd inför den situation man ställts inför. Detta samtidigt som de reaktionära krafterna i form av RSS och BJP är fullt mobiliserade, med stora ekonomiska tillgångar bakom sig, och redo att ställa till med obstruktioner.

Krafter inom kommunistpartierna och vänstern i övrigt, liksom många högt respekterade offentliga personer, förespråkade att kommunisterna skulle ingå i den kongresspartiledde koalitionsregeringen. Men detta skulle ha varit ett ödesdigert misstag eftersom vänstern inte på allvar skulle kunna påverka regeringens politik men helt i onödan skulle riskera att kritiseras för bristerna i densamma.

Ingen tid för självbelåtenhet

När nu den inledande rondan avslutats står det i alla fall klart att reaktionens krafter drabbats av en svår motgång. Den illasinnade kampanjen mot Sonia Gandhi kändes främmande för vanligt folk, medan däremot Sonias värdiga, ytterst uppriktiga och ödmjuka uttalanden har bemötts med sympati och respekt. Faktum är att hon genom att avstå från premiärministerposten i vissas ögon har höjt sig till **Mahatma Gandhis** moraliska nivå. Dessutom har man genom valet av Manmohan Singh såväl försvagat motståndet man mött från affärskretsar som från sikhiska anhängare till NDA-alliansen.

Dock finns ingen tid till självbelåtenhet. Alliansen ledd av kongresspartiet (kallad Förenade Progressiva Alliansen) och vänstern fick i valet sammanlagt 40 procent av antalet röster, jämfört med NDA-alliansens 30 procent. Resterande 30 procent delades av tveivelaktiga krafter som Mulayam Singhs Samajwadi Party, **Mayawatis** BSP och ett antal andra svårbestämbara grupper som lätt kan ta steget över till NDA-alliansen, vilket skulle ändra på maktbalansen till det sekularistisk-demokratiska lägretrycks nackdel. Detta är ett skeende som måste avväjas.

Ajit Roy

Översättning: Lars Eklund

Slutligt valresultat till Lok Sabha 2004

Förenade progressiva alliansen, UPA – 218 mandat

• Indian National Congress, INC:	145
• Rastriya Janata Dal, RJD:	21
• Dravida Munnetra Kazhagam, DMK:	16
• National Congress Party, NCP:	9
• Pattali Makkal Katchi, PMK:	6
• Jharkhand Mukti Morcha, JMM:	5
• Telangana Rashtra Samithi, THS	5
• Lok Jan Shakti Party	3
• Marumalarchi Dravida Munnetra Kazhagam, MDMK	4
• Jammu and Kashmir People's Democratic Party, PDP:	1
• Muslim League Kerala State Committee:	1
• Republican Party of India (A):	1
• Oberoende kandidat:	1

Nationella demokratiska alliansen, NDA – 186 mandat

• Bharatiya Janata Party, BJP:	138
• Shiv Sena:	12
• Biju Janata Dal, BJD:	11
• Shiromani Akali Dal, SAD:	8
• Janata Dal (United):	7
• Telugu Desam Party, TDP:	5
• All India Trinamul Congress:	2
• Mizo National Front:	1
• Nagaland People's Front:	1
• Oberoende kandidat:	1

Vänsterfronten – 61 mandat

• Communist Party of India (Marxist), CPI(M):	43
• Communist Party of India, CPI:	10
• Revolutionary Socialist Party, RSP:	3
• All India Forward Bloc:	3
• Kerala Congress, KEC:	1
• Oberoende kandidat:	1

Övriga partier – 74 mandat

• Samajwadi Party, SP:	36
• Bahujan Samaj Party, BSP:	19
• Janata Dal (Secular):	4
• Rashtriya Lok Dal, RLD:	3
• Asom Gana Parishad, AGP:	2
• J & K National Conference:	2
• Samajwadi Janata Party (R):	1
• National Loktantrik Party:	1
• All-India Majlis-e-Ittehadul Muslimeen, AIMIM:	1
• Loktantrik Jan Samta Party:	1
• Bharatiya Navshakti Party:	1
• Indian Federal Democratic Party:	1
• Sikkim Democratic Front:	1
• Oberoende kandidat:	1

• Vakanta platser: (tre valkretsar i Bihar och en i Manipur)	4
• Nominerade av presidenten: (anglo-indiska minoritetsrepresentanter)	2

• Totalt 545 platser i Lok Sabha

Sammanställt av Lars Eklund